

VONDeLing

Tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 15 – juli 2015

Redactioneel

Het zoveelste schooljaar is weer als een schicht voorbij gevlogen. Jaar na jaar verbaas ik me daar meer over. Ongelooflijk dat zoveel dingen in dat ene jaar gebeurd zijn... in de wereld... in onderwijs. De ene verandering volgt op de andere, de ene uitdaging volgt op de andere.

Als we als Katholiek Onderwijs Vlaanderen van betekenis willen zijn en blijven, dan zullen we op deze uitdagingen een uitdagend antwoord dienen te geven. Hoe gaan we er blijvend voor zorgen dat ieder kind, iedere jongere kan en mag openbloeien ondanks en/of dank zij geaardheid, afkomst, cultuur, bekwaamheden, religie, ... !? Hoe slagen we er in om de platgetreden paden van het eigen gedacht, van de eigen regels te overstijgen om te zijn en te doen wat Hij ons voorhoudt !?

Als bisschoppelijk afgevaardigde stel ik mij die vraag bijna dagelijks en dagelijks kom ik tot de vaststelling dat er binnen onze scholen een overvloed aan talenten aanwezig is om, dag in dag uit, op die uitdagingen in te gaan.

Tegelijk stel ik vast dat het ook dagelijks vechten is tegen de eveneens aanwezige vooroordelen, vooral als het gaat over 'bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting' en over 'multiculturaliteit'. Volgend gebed van Tagore houdt er bij mij steeds de moed in en ik wil het jullie dan ook graag aan het begin van deze vakantie meegeven:

Colofon

Digitaal tijdschrift
van het
Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom
Mechelen-Brussel

Frederik De Merodestraat
18, 2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)

Fax: 015 29 84 03

E-mail:

info@vikom.be

Website:

www.vikom.be

Verschijnt 4 keer per jaar.

Redactie:

Guido François

Jürgen Mettepenningen

Fons Uytterhoeven

Foto's: Guido François

(tenzij anders vermeld)

Ver. uitgever:

Fons Uytterhoeven

Inhoud:

Redactioneel	1
Actualia	2
Vieringen, conferenties	19
Personalia	23

Ik weet dat mijn taak, in Uw schepping, nooit af zal zijn.

Ik weet dat het minste dat ik ervoor doe, niet tevergeefs is.

Ik weet zeker dat niets onbelangrijk is.

Ook de bloem niet

die in het gras en modder valt

voordat zij uitgebloeid is.

Ook de rivier niet

die in de woestijn

uitebt en verdroogt.

Ik weet dat wat ongedaan bleef, niet verloren is.

De snaren van Uw harp dragen de spanning,

het groeien van Uw koninklijk Universum.

Ik mag ze zacht aanraken, en... hoor

de eerste tonen van Uw scheppingslied.

Dit maakt me gelukkig, zonder einde.

Ik weet zeker dat niets

tevergeefs, onbelangrijk,

nutteloos of verloren is.

Fons Uytterhoeven, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs

Actualia

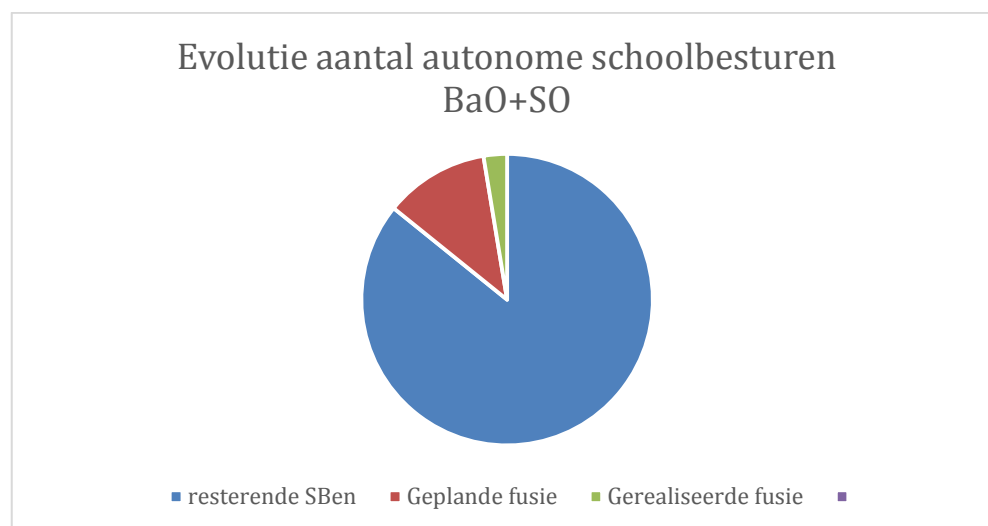
Het BOS breidt uit

Stand van zaken Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting

Sedert onze laatste berichtgeving over Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS) is het niet windstil gebleven. Op sommige plaatsen blijft de wind gezapig waaien in het BOS en kijkt men de kat uit de boom, in andere regio's zijn schoolbesturen volop aan constructies (BOSshutten?) bezig op basis van heel wat verkennende gesprekken en uitwisseling van nuttige gegevens. Hier en daar zijn al intentieverklaringen ondertekend waarbij alle (of bijna alle) schoolbesturen in een regio zich engageren om de gesprekken voort te zetten met als doel tegen een vooropgestelde datum te komen tot één gezamenlijk schoolbestuur. Op nog andere plaatsen is de fusie al een feit.

En toen waren ze nog met...

Als we het overzicht bekijken van alle schoolbesturen die katholiek onderwijs organiseren in het aartsbisdom Mechelen-Brussel, dan stellen we vast dat er de laatste jaren al heel wat schaalvergroting is gerealiseerd en dat er voor de komende jaren al heel wat op stapel staat. Tot begin schooljaar 2013-2014 hielden we in het aartsbisdom rekening met 198 verschillende schoolbesturen. Daarin zitten twee Franstalige schoolbesturen uit de Brusselse Rand, vier instellingen hoger onderwijs en twee autonome Centra voor Volwassenenonderwijs die niet verbonden zijn met scholen van het dagonderwijs. Aangezien voormelde instellingen niet onderworpen zijn aan de BOS-operatie laten we ze buiten beschouwing en houden we rekening met 190 schoolbesturen voor het leerplichtonderwijs. Intussen zijn er daarvan vijf die al gefuseerd zijn of waarvan de fusie officieel is aangekondigd. Die fusieoperatie reduceert het aantal autonome besturen tot 185.

Mede in het vooruitzicht van en voortgestuwd door de BOS-operatie zouden er in de volgende jaren nog 22 schoolbesturen hun apart nummer opgeven om op te gaan in grotere gehelen. Soms is daarvoor al een protocol afgesloten (zoals in de regio Puurs-Sint-Amands) of is de aanvraag officieel ingediend bij een congregatie. Ofwel is er een intentieovereenkomst ondertekend om binnen een periode van een drietal jaar tot één vzw te groeien. We hebben dus al het vooruitzicht op een reductie tot 163 besturen of 14% ten opzichte van de beginsituatie (190 besturen).

Foto boven: Ontmoeting Diocesane Comit es Besturen in de abdij van Drongen (foto: Dominiek Olivier).

Foto onder: Kick-off-vergadering voor de schoolbesturen in de regio Aarschot in februari 2014.

Verwachtingen

Kijken we naar de evoluties op het veld, dan verwachten we het komende werkjaar nog enkele intentieverklaringen vanuit regio's die al een tijdje goed bezig zijn met verkennende gesprekken. Dat er nog heel wat inspanningen nodig zullen zijn om het aantal autonome besturen verder te reduceren tot een 30-tal, zoals de VSKO-nota over BOS berekent op basis van een kleine 5000 leerlingen per schoolbestuur, daar zijn we ons goed van bewust. Maar de stroomversnelling is duidelijk merkbaar en wellicht niet te stoppen. Sommige besturen en op stapel staande constructies bereiken nu al

de schaalgrootte waarvan aangenomen wordt dat die in aanmerking komt om erkend te worden als Schoolbestuur met Bijzondere Kenmerken (SBK). Voor andere zal een verdere clustering noodzakelijk zijn. Zolang de overheid geen decretale duidelijkheid schept, blijft voor sommigen de stok achter de deur achterwege. Ons advies is nog altijd: stel niet langer uit om verkennende gesprekken te voeren en andere besturen beter te leren kennen. Daaruit groeit immers het noodzakelijke vertrouwen dat men in elkaar moet krijgen om verder een proces van bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting te doorlopen. Gebruik de periode waarop er decretaal nog niets duidelijk is nuttig om alvast die eerste fase aan te pakken. Nadenken over organisatiestructuren en optimale schaalgrootte komt op de tweede plaats. Die verkenningsfase kan een heel schooljaar in beslag nemen, maar eens je die goed hebt doorlopen, kun je de volgende stappen samen met andere partners zetten vanuit een gebundelde deskundigheid en hopelijk een enthousiasmerende toekomstvisie.

Goed bezig

Het is boeiend de verslagen te lezen van schoolbesturen die op regionaal vlak goed bezig zijn. Je voelt zo het samenhangingsgevoel en het vertrouwen groeien. Ook de nood aan modellen, good practice voorbeelden neemt toe. Er komen concrete vragen naar juridische mogelijkheden om verworvenheden uit heden en verleden te verzoenen met een toekomstplan. We proberen over dat soort vragen overleg op gang te brengen met de op te richten expertisecel in het VSKO. Bij de reorganisatie van het 'huis van vertrouwen' kunnen schoolbesturen met al die BOS-gerelateerde vragen terecht bij de nieuwe Dienst Bestuur en Organisatie onder leiding van directeur Dirk Van-

stappen. Het Vicariaat onderwijs wil vanuit de Dienst schoolorganisatie als coördinerend loket fungeren voor het doorgeven van vragen en is graag bereid om de processen mee op gang te brengen en te begeleiden. Onze halftijds gedetacheerde procesbegeleider Guido Dewinter ziet zijn detachering verlengd en kan zich, samen met Guido François, verder wijden aan de ondersteuning van schoolbesturen in het hele BOS-proces.

Jaarvergadering voor schoolbesturen 2 juni 2015

De jaarlijkse ontmoeting met alle schoolbesturen van het aartsbisdom Mechelen-Brussel, de statutair voorziene Algemene Vergadering, vond op 2 juni 2015 al voor de derde opeenvolgende keer plaats in het Provinciehuis in Leuven. De focus lag op gastspreker Lieven Boeve en het verslag van de werking van het Comité Besturen. De 100 aanwezigen werden onthaald met een broodje en een drankje.

Reorganisatie VSKO 2.0

Foto boven: De deelnemers aan de jaarvergadering van schoolbestuurders werden onthaald met een broodje en een drankje.

Foto onder: Lieven Boeve stelt de reorganisatie van het VSKO voor.

Na een korte inleiding door **Lena Selleslagh** (foto rechts), één van de vrouwelijke sterkhouders van het Comité Besturen, kreeg de nieuwe directeur-generaal van het VSKO, **Lieven Boeve**, het woord. Hij gaf uitvoerig toelichting bij de reorganisatie van het VSKO, met de voorlopige werktitel VSKO 2.0. De naam van het huis van vertrouwen zou vanaf 26 juni ook veranderen, net als het logo en de huisstijl (zie artikel hierna).

Eerst legde hij uit waarom het VSKO moet veranderen. De optimalisering van de dienstverlening en de belangenbehartiging van scholen door het VSKO behoort tot de drie beleidsprioriteiten, naast het toekomstgericht project dat de hele werking draagt en bijeenhoudt (o.m. de katholieke dialogeschool) en de herpositionering van het onderwijslandschap om te komen tot 'bestuursvaardige scholen met een organisatie'. Dat laatste gebeurt via de Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS).

De herdefiniëring van het VSKO naar een Vlaanderenbrede organisatie met regionale verankering vraagt een omvattende integratiebeweging die minder complex is, meer eenheid vertoont, met een eenvoudiger interne organisatie die overleg en consensus stimuleert en een heldere en gelijklopende adviesketen. Dat laatste werd jarenlang bemoeilijkt door het werken met verschillende Verbonden en diensten die bijna allemaal hun eigen overlegstructuren hadden, afzonderlijk hun visie bepaalden, en soms tegenstrijdige belangen verdedigden. Met een nieuwe missie en visie en een eerder thematische organisatie probeert de koepel zichzelf opnieuw uit te vinden om daarvoor de reeds gewaardeerde dienstverlening en belangenbehartiging nog kwaliteitsvoller en intenser te maken.

De **missie** kan beknopt als volgt worden geformuleerd:

In opdracht van de Bisschoppenconferentie *verenigt* onze organisatie de katholieke scholen, centra, internaten, hogescholen en universiteit.

Als koepelvereniging zorgen we voor de levensbeschouwelijke, pedagogische, bestuurlijk-beheersmatige en planologische *visieontwikkeling* en *ondersteuning* van het katholiek onderwijs in Vlaanderen en Brussel.

We behartigen de *belangen* van de leden en vertegenwoordigen hen bij de overheid, in de Kerk en in de samenleving.

Via kwaliteitsvolle en inspirerende dienstverlening aan onze leden *bouwen we samen verder* aan de rijke katholiek-pedagogische traditie in Vlaanderen en Brussel.

De **visie** laat zich samenvatten in 9 aandachtspunten:

1. Vertrekken van een *eenheid van visie en aanpak*, met oog voor de eigenheid en verschillende contexten. Het VSKO uitbouwen vanuit het perspectief ‘scholen met een organisatie’, met ruime betrokkenheid van het katholieke onderwijsveld.
2. Neerzetten van het concept *katholieke dialogeschool*’ als keurmerk voor het katholiek onderwijs.
3. Stimulering van *Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting* bij de schoolbesturen;
4. *Geïntegreerde ondersteuning* van besturen en hun scholen gericht op de levensbeschouwelijke, de pedagogisch-didactische, de bestuurlijk-organisatorische, de administratief-logistieke en planologische dimensies van het onderwijsgebeuren. Inzetten op *Vlaanderenbrede visie- en expertiseontwikkeling* en *effectieve begeleiding tot op de werkvloer*.
5. *Vertegenwoordiging* van het katholiek onderwijs bij de overheid en wegen op de besluitvorming en de uitvoering van het *onderwijs- en vormingsbeleid*.
6. Zorgen voor een *effectieve en eigentijdse communicatiestrategie*.
7. Een interne organisatie die *beheersbaar, transparant en efficiënt is* en streeft naar *duurzaamheid*. Een *interne kwaliteitscoördinatie* die nagaat of de doelstellingen gerealiseerd worden.
8. Erkennen, appreciëren en vertrouwen van de *professionaliteit van de medewerkers*.
9. Zelf naleven wat als kwaliteitsvol wordt voorgehouden aan het doelpubliek en een *inspirerend voorbeeld* zijn voor het katholiek onderwijs in Vlaanderen en Brussel.

Ter illustratie van het ‘kantelen van de organisatie’ van niveaugebonden (groen) naar thematische diensten (oranje) presenteerde Lieven Boeve het volgende schema:

Verbond BaO (VVKBaO)	Dienst Bestuur en Organisatie	Dienst Personeel	Dienst Lerenden	Dienst Curriculum en Vorming	Dienst Identiteit en Kwaliteit
Verbond BuO (VVKBuO)					
Verbond SO (VVKSO)					
VDKVO VVKHO Dienst Besturen	Directeur: Dirk Vanstappen	Directeur: Marc Kepens	Directeur: Jan Schokkaert	Directeur: Ria De Saedeleer	Directeur: Carl Snoecx

Die vijfledige dienstenstructuur telt voor elke dienst een directeur en wordt ondersteund door een stafdienst en de dagelijkse leiding die in handen is van directeur-generaal *Lieven-Boeve*, secretaris-generaal *Chris Smits* en pedagogisch coördinator *Machteld Verhelst*.

De Pedagogische begeleidingsdienst wordt volledig geïntegreerd in het VSKO vanuit een dubbele beweging: een Vlaanderenbrede visie- en beleidsontwikkeling en een schoolnabije begeleiding en nascholing vanuit de regio’s. Tot nog toe had elk bisdom zijn eigen pedagogische begeleidingsdienst. Die zal nu meer centraal gestuurd worden. Begeleiders kunnen dan ingezet worden in andere regio’s, ook in bisdommen waar ze

voordien niet kwamen. De pedagogisch coördinator Machteld Verhelst stuurt het geheel aan. Per bisdom is er een regiodirecteur. In het aartsbisdom is dat *Guido Vandenne*.

De **Dienst Bestuur en Organisatie** komt onder leiding van *Dirk Vanstappen*, de huidige directeur van de Dienst Investerings Katholiek Onderwijs (DIKO). De dienst bevat zowat alle ingrediënten die tot de taak behoren van de Dienst Schoolorganisatie van het Vicariaat onderwijs. Schoolbesturen kunnen op die dienst een beroep doen voor alle

Lieven Boeve bij de voorstelling van de nieuwe naam en het logo van 'Katholiek Onderwijs Vlaanderen' op 26 juni 2015 in de Basiliek van Koekelberg. Rond hem geschaard: de nieuwe directeurs van de vijf diensten, de regiodirecteurs van de pedagogische begeleiding, de secretaris-generaal en de pedagogisch coördinator.

organisatorische aangelegenheden. Daar zal ook de expertise zitten voor het proces van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting, vragen over vzw-wetgeving, boekhouding, financies, infrastructuur-dossiers, de wet welzijn, overheidsopdrachten, bemiddeling enzovoort. Een vol geladen mand...

De **Dienst Personeel** krijgt *Marc Keppens* als directeur, de **Dienst Lerenden** (Lieven Boeve zoekt nog een passender naam) zal geleid worden door *Jan Schokkaert*. De **Dienst Curriculum en vorming** komt onder de verantwoordelijkheid van *Ria De Sadeleer*. De **Dienst Identiteit en Kwaliteit** krijgt *Carl Snoecx* als directeur. De **Stafdienst** van de directeur-generaal staat in voor transversaal overleg, communicatiebeleid, politieke beïnvloeding, representatie, kwaliteitszorg binnen VSKO en de organisatie van directiecomités en adviesorganen. Directeur *Rudi Warson* zorgt voor materiële, logistieke en organisatorische omkadering voor het werk van de diensten en de stafdienst.

Niveaugebonden directiecommissies en adviesraden met mensen uit het werkveld zullen adviezen kunnen uitbrengen naar de raad van bestuur van het VSKO, die al eerder hervormd was. Daarin hebben de schoolbesturen een meerderheid.

Voor de ondersteuning van besturen stelt Lieven Boeve een samenwerking tussen het VSKO en de vicariale diensten in het vooruitzicht. De besturen behouden hun 'Overlegforum besturen' waar bestuurders uit adviesorganen en raad van bestuur elkaar ontmoeten. Op termijn, bij de afronding van BOS, kan het lidmaatschap en de samenstelling van de raad van bestuur van de koepel herbekeken worden. In het najaar is er

bijkomend overleg gepland over de betrokkenheid van en tussen bestuurders in de werking van VSKO 2.0.

Over een nieuwe naam voor de organisatie verklapte Lieven Boeve nog niets. Wel dat ze zal starten op 1 augustus 2015. Het volgende schooljaar is een overgangsjaar. Op het einde daarvan, op 2 juni 2016 plant Boeve een Congres van het katholiek onderwijs in Leuven om de resultaten van één jaar werking voor de drie 'werven' (beleidsprioriteiten) voor te stellen.

De directeur-generaal was wellicht zo duidelijk geweest in zijn (in tijd uitgelopen) uiteenzetting dat niemand van

de aanwezigen nog een vraag had. Geen nood, er stond nog voldoende op het programma.

Werkingsverslag Comité Besturen 2014-2015

Bruno Raes, lid van het Comité Besturen, nam vanaf dan de rol van moderator op zich (foto links).

Willy Penninckx (foto rechts) en **Guido François** overliepen de werking van het Comité Besturen tijdens het schooljaar 2014-2015. Daaruit bleek dat er nog heel wat meer besproken en ondernomen werd dan wat gecommuniceerd werd via het elektronische tijdschrift VONDeLing. Dat het BOS-proces heel wat aandacht en tijd opslopte zal niemand verbazen. Dat het Comité zich ook met maatschappelijke thema's heeft bezig gehouden, mede naar aanleiding van de exhortatie 'de vreugde van het Evangelie' van Paus Franciscus, is minder bekend. De thema's die ons de volgende jaren gaan uitdagen zijn, naast BOS, ook de katholieke dialoogschool, het masterplan secundair onderwijs, het loopbaandebat, de structuur van het VSKO en de implementatie van het M-decreet. Het Comité Besturen zal daarvoor de stem blijven vertolken van de schoolbesturen en nagaan hoe ze de besturen daarin het best kan helpen. De voorbije jaren hebben het Comité besturen en het Vicariaat onderwijs sterk ingezet op het aanbieden van vorming rond BOS, identiteit, welzijnswetgeving, overheidsopdrachten enzovoort.

Nieuw mandaat voor Comité Besturen

Het is mede omwille van het werk dat het Comité Besturen al verricht heeft en de dynamiek die is ontstaan dat het vooruitzicht om binnenkort een verkiezingsprocedure te moeten uitwerken voor een nieuwe samenstelling wat onrust veroorzaakte. Recent zijn leden van het Comité Besturen nog verkozen in overleg- en beslissingsorganen zoals de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur van het VSKO, het Overlegforum Besturen en de Diocesane Plannings- en Coördinatiecommissies basis- en secundair onderwijs. Daarom had het Comité in een mail naar de voorzitters van de schoolbesturen voorgesteld om het mandaat van de huidige leden met nog drie jaar te verlengen, tot het moment dat de eerste schaalvergroete schoolbesturen van start gaan. Om dat voorstel goed te keuren was een meerderheid nodig van de aanwezige schoolbesturen. In de mapjes zaten een groene en een rode kaart. Wie groen omhoog stak keurde het voorstel goed, wie rood uithaalde vroeg om een verkiezingsprocedure. De stemming kon wel stalinistisch genoemd worden. Alle stembriefjes waren groen; er was zelfs geen enkele tegenstem. Met

een applaus bevestigden de aanwezigen hun vertrouwen in de huidige ploeg.

Een onvolledig Comité Besturen. Enkele leden (Luc Dekelver, Agnes Claeys, Roger Haest en Guido François) ontbreken op de foto. (foto: Guido Dewinter)

Vormingsaanbod Comité Besturen 2015-2016

Ook de toelichting bij de werking riep geen vragen meer op. **Andreas Janssens**, directeur Dienst Besturen VSKO (foto rechts), lichtte de vormings- en andere initiatieven toe aan de hand van de nieuwe vormingsbrochure voor het volgende schooljaar. Hij hield een vurig pleidooi om (meer) gebruik te maken van het ruime aanbod van vormingen op maat. In ons bisdom blijkt dat geen interesse op te wekken terwijl toch heel wat schoolbesturen zulke ondersteuning best zouden kunnen gebruiken.

Financieel overzicht Vicariaat Onderwijs

Afsluiten deed bisschoppelijk afgevaardigde Fons Uytterhoeven. Zoals vorig jaar gaf hij inzicht in de rekeningen en begroting van de vzw Vicariaat onderwijs omdat hij het belangrijk vindt dat de schoolbesturen weten wat er met hun geld gebeurt. Een deel van de bijdragen die de besturen betalen aan het VSKO komt immers bij de vicariaten terecht. Die bekostigen daarmee additionele ondersteuning die ten goede komt aan alle katholieke schoolbesturen en scholen van het bisdom. De financiële situatie van het Vicariaat is gezond te noemen. De middelen en het personeel voor de pedagogische begeleiding zijn alleen voor dat doel ingezet. Er dienden voor die dienst het afgelopen jaar geen tekorten te worden bijgesteld dankzij zorgvuldig beheer.

Met de laatste dia stuurde Fons Uytterhoeven de bijna 100 aanwezigen met een goede tip huiswaarts: 'Blijf niet broeden op je zorgen, ze zouden kunnen uitkomen'. Op de dia kwam een kuikentje piepen uit een ei (foto links).

Vormingsinitiatieven voor schoolbesturen schooljaar 2015-2016

VORMINGSAANBOD
VOOR BESTUREN

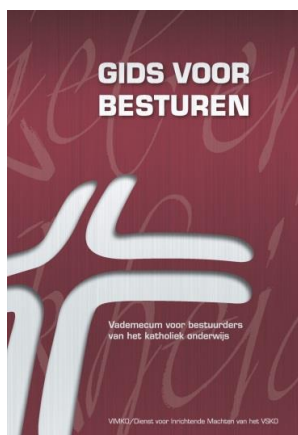
2015 – 2016

Thema	Datum en plaats
Masterclass met Johan Verschuere s.j. over 'Leiderschap in een post-christelijke en multireligieuze school-context'	Donderdag 25/10/2015 16u-19u VSKO, Guimardstraat 1, 1000 Brussel € 12 per deelnemer voor de maaltijd
Kompas voor de bestuurder (vooral gericht naar nieuwe bestuurders, ook directeurs zijn welkom)	Dinsdag 17/11/2015 19u-21.30u + Dinsdag 08/12/2015...19u-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen
Bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting (BOS) 2 parallele sessies: <ul style="list-style-type: none"> • Organisatiemodellen • Deugdelijk bestuur 	Woensdag 20/01/2016 19u-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen
Voorjaarsseminarie met als thema's: <ul style="list-style-type: none"> • M-decreet: toepassingen en gevolgen na een jaar werking • Naar concretisering van de katholieke dialoogschool • Welzijnsbeleid • BOS: masterplan infrastructuur 	Dinsdag 8/03/2016 19u-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen
Congres Katholiek Onderwijs (vervangt de jaarvergadering)	Donderdag 02/06/2016 in gebouw van Universiteit Leuven (details volgen)

Vorming op maat

Daarnaast kunnen besturen nog teamgerichte vorming op maat vragen of ondersteuning met betrekking tot de volgende waaier:

- *Nieuw: Bestuurders onderwijscafé*
- *Nieuw: aan de slag met werkmethodes/werkvormen om te komen tot bestuurlijke optimalisering*
- *Vorming voor bestuurders met een rol als evaluator*
- *Nu nadenken over morgen. Toekomstgerichte reflectie over (aspecten van) de bestuurswerking*
- *Identiteit en pastoraal*
- *Beter besturen, zelfevaluatie als hulpmiddel*
- *Schouder aan schouder, exploreren van de relatie bestuur-directie*
- *Uitbouwen van concrete samenwerking tussen besturen, bundelen van krachten*
- *Werken met de E-gids*
- *Personeelsbeleid*

Er wordt een forfaitaire onkostenvergoeding aangerekend van 50 euro per sessie, uitgezonderd intake.

Meer info of aanmelden bij: lieve.vancamp@vsko.be of dominiek.olivier@vsko.be
Helpdesk inschrijvingen: tel: 02 507 07 80 (tijdens kantooruren) en nascholing@vsko.be Zie ook www.nascholing.be onder 'Aanbod besturen'
 U kunt de vormingsbrochure voortaan ook digitaal raadplegen via [deze link](#).

VSKO wordt Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Na een stemmige eucharistieviering in de Basiliek van Koekelberg voorgegaan door Monseigneur Johan Bonny en E.H. Jan Vander Velpen, werden op vrijdag 26 juni 2015 de nieuwe naam en het logo van VSKO 2.0 bekend gemaakt. We citeren hierbij vooral uit het persbericht dat nog diezelfde dag wereldkundig is gemaakt:

“VSKO wordt vanaf 1 augustus 2015 **Katholiek Onderwijs Vlaanderen**. De naamswijziging vormt het voorlopig sluitstuk van een interne herstructurering die eind 2014 werd ingezet. Vanaf augustus 2015 wordt de nieuwe structuur operationeel. Dan komt er ook een vernieuwde website. We doen er alles aan om in de overgangsfase dezelfde kwaliteitsvolle dienstverlening te verzekeren. Zo blijven we via onze vertrouwde contactgegevens bereikbaar.

U kunt het nieuws voorlopig nog volgen op onze oude website www.vsko.be. Het logo bestaat uit vier elkaar overlappende driehoeken met afgeronde hoekjes. Katholiek Onderwijs Vlaanderen verenigt verschillende partners gesymboliseerd door de verschillende driehoeken. De 'o' van Onderwijs fungeert daarbij als draaischijf.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen streeft ernaar een transparante organisatie te zijn, vandaar de transparante driehoeken, waarin de verschillende diensten samen zorgen voor de gepaste ondersteuning. We doen dat "gelijkgericht waar het kan, verscheiden waar het moet". Het woord katholiek verwijst naar onze inspiratie die we de komende jaren willen realiseren via ons project van de katholieke dialogeschool.

De primaire kleuren van het huis zijn het paars, het oranje, het lichtblauw en het olijfgroen. Het paars is prominent aanwezig en staat voor spiritualiteit, we verzorgen onderwijs met een heel specifieke kleur. Paars wordt gecombineerd met het oranje. Dat staat voor innovatie. We willen als organisatie traditie en innovatie op elkaar betrekken. Zo hertalen we onze katholieke inspiratie naar de hedendaagse onderwijscontext. Tegelijk hebben we ook oog voor de traditie, dat drukt het lichtblauwe uit. Het groen staat voor duurzaamheid en frisheid. We willen een organisatie zijn waarop scholen kunnen bouwen."

Tijdens de voorstelling in de receptieruimte van de Basiliek van Koekelberg zie foto's) vroeg directeur-generaal Lieven Boeve aandacht voor drie gedachten. Tijdens het voorbije schooljaar is er in tal van werkgroepen en resonantiegroepen veel gewerkt aan visie en plannen. Het was een "samengedragen oefening in voortschrijdend inzicht". Het is allemaal wat vlug moeten gaan. Boeve heeft "veel ruimdenkendheid gevraagd en veel deskundigheid" terug gekregen. Voor velen betekent de herstructurering een nieuwe stoel in een ander bureau en afscheid van een vertrouwde omgeving. "Wat er ook gebeurt, we gaan samen aan de slag om de uitdaging aan te gaan", zo verzekerde de directeur-generaal.

Voorts hoopte Boeve dat het wij-zij-denken tussen de medewerkers van de Guimardstraat en de diocesane diensten plaats kan maken voor het "samen instaan voor visieontwikkeling en het uitzetten van de lijnen". Er dient nog verder gesleuteld te worden aan de organisatie en het integreren van de werking van de Vicariaten. Hetzelfde geldt voor de pedagogische begeleiding. Die dient een nieuw begeleidingsplan uit te werken waarbij ze rekening dient te houden met het doorlichtingsrapport van Georges Monard. Ze dient meer aanwezig te zijn in de school en op de klasvloer en expertise te delen over de regio's heen.

De fiere directeur-generaal sprak met zijn publiek af in het volgende schooljaar, dat als overgangsjaar bedoeld is, leven te zullen brengen in de nieuwe structuren. Dat overgangsjaar zal worden afgesloten met een congres op 2 juni 2016, waarop ook de twee andere werven, BOS en katholieke dialogeschool, in het zonnetje zullen worden gezet.

Brussel in de picture

Verhoogde aandacht voor het katholiek onderwijs in de hoofdstad

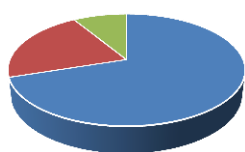
Het ziet ernaar uit dat er bij de reorganisatie VSKO 2.0 (naar Katholiek Onderwijs Vlaanderen) extra aandacht zal gaan naar de ondersteuning van het Nederlandstalig katholiek onderwijs in Brussel, omwille van de heel specifieke situatie. Die vraagt bijkomende inspanningen op het vlak van belangenbehartiging, beleidsondersteuning en pedagogische begeleiding. Even situeren:

Brussel, een buitenbeentje en groeipool

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is altijd al een buitenbeentje geweest: een apart gewest, hoofdstad van Vlaanderen, België en van Europa, meertalig, multicultureel, een stad van minderheden met het Frans als dominante taal. Een groeipool ook, want de demografische evolutie is van die aard dat er al jaren capaciteitstekort is in zowel het Franstalig als in het Nederlandstalig onderwijs. En die evolutie zal zich de volgende jaren nog doorzetten. Tussen 2015 en 2020 zouden er zowat 20 000 leerlingen bijkomen in het basis- en secundair onderwijs. Het Nederlandstalig

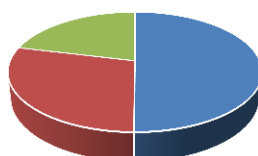
onderwijs heeft in het Gewest een marktaandeel van bijna 18%. Ondanks de dominantie van Franstalige scholen gaat het toch om ruim 43 000 leerlingen in het Vlaamse basis- en secundair onderwijs. Het katholiek onderwijs neemt daar ruim de helft van voor zijn rekening. Het tekort aan capaciteit is vooral gesitueerd in het kleuter- en lager onderwijs. Het secundair onderwijs kent na vele jaren van constante daling de laatste jaren een stabilisatie en recent een gestage groei. Daarnaast volgen nog ruim 28 000 studenten hoger onderwijs in een door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde instelling en zitten er meer dan 27 000 cursisten in de Centra voor Volwassenenonderwijs.

Taalachtergrond
Nederlandstalig
Basisonderwijs

- Franstalig of anderstalig gezin
- Taalgemengd gezin
- Nederlandstalig gezin
-

Taalachtergrond
Nederlandstalig
secundair onderwijs

- Geen Ned. Ouder
- Taalgemengd gezin
- Nederlandstalig gezin
-

Uitdagingen

De uitdagingen voor het Nederlandstalig onderwijs zijn, naast het creëren van bijkomende capaciteit, ook van kwalitatieve aard. Slechts een kleine minderheid van de leerlingen in het basisonderwijs heeft ouders die beiden Nederlandstalig zijn (8,7%), de meerderheid komt uit een taalgemengd (21,3%), een Franstalig of anderstalig gezin (samen 70%). In het secundair onderwijs komt 21,2% van de scholieren uit een homogeen Nederlandstalig thuismilieu, 28,7% uit een taalgemengd gezin en de

overige 50,1% heeft geen Nederlandstalige ouder.

58% van de leerlingen basisonderwijs heeft een niet-westerse culturele achtergrond en 39,2% in het secundair onderwijs.

Daarnaast zijn er enkele sociaal-economische factoren met een sterke impact op de schoolloopbaan. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het hoogste percentage van de bevolking onder de armoedegrens, nl 27,8%. Wat de socio-economische status

Een typische kleuterklas van een multiculturele school in Brussel, in casu het Sint-Ursula-instituut in Laken.

(SES) van de leerlingen betreft vallen in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel 58% van de leerlingen onder de SES-grens bij de indicator 'thuis taal', 35% bij 'schooltoelage', 38% bij 'opleidingsniveau moeder' en 71% bij 'buurt'. In het basisonderwijs sluiten de SES-cijfers daar sterk bij aan: respectievelijk 68%, 35%, 37% en 45%.

Het mag in die context geen verwondering wekken dat de pedagogisch-didactische uitdagingen voor de scholen erg groot zijn. Brussel is de laatste jaren uitgegroeid tot een laboratorium waar geëxperimenteerd wordt met nieuwe werkvormen, didactisch materiaal en begeleidingsstrategieën om kwaliteitsvolle resultaten te bereiken met een zo divers publiek.

Voor de taalachterstand van vele kleuters en leerlingen vergt een heel taalgerichte aanpak met veel aandacht voor instructietaal en Content Language Integrated Learning (CLIL).

Ondersteuning en begeleiding

Brusselse scholen kunnen daarvoor rekenen op de ondersteuning van het Onderwijscentrum Brussel (OCB), een netoverschrijdend door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) georganiseerd ondersteuningscentrum met logopedisten, nascholers, diversiteitsmedewerkers en andere experts in de Brusselse situatie. Daarnaast is er ook de netgebonden pedagogische begeleiding, maar die is eigenlijk niet zo veel sterker bemand dan in andere delen van het bisdom. Op die manier kan ze niet echt opboksen tegen de ruim 70 ondersteuners van het OCB, althans niet voor de taalproblematiek. Het secundair onderwijs heeft daarin wel veel expertise kunnen uitbouwen binnen het eigen net dankzij het project van de vzw Broso (Brusselse Ondersteuningsstructuur voor het Secundair Onderwijs), maar dat is intussen afgebouwd en blijft nog wat doorwerken in TOSO (Taalgerichte Ondersteuning SO) dat ook buiten Brussel opereert.

Bij een visitatie in een lagere school in Vorst rond de eeuwwisseling.

Nu intussen ook het project Voorrangsbeleid Brussel is opgedoekt, is het niet zo duidelijk hoeveel extra aandacht er nog kan gaan naar de pedagogische begeleiding voor de specifiek Brusselse uitdagingen. Het aantal begeleiders is eigenlijk ontoereikend.

Belangenbehartiging en coördinatie vanuit vzw KOCB

Voor niet-pedagogische aangelegenheden zoals belangenbehartiging, vertegenwoordiging, coördinatie, organisatorische ondersteuning e.d. kunnen de katholieke scholen in de hoofdstad al sedert 1972 een beroep doen op de vzw **KOCB (Katholieke Opvoeding en Cultuur Brussel)**. Dat is een dienstverlenende en coördinerende vereniging die ooit is gesticht door ondermeer het toenmalige VSKO en het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel om de belangen van de Vlaamse katholieke scholen en vrije kinderdagverblijven te behartigen. Aanleiding was toen de bedreiging voor het voortbestaan van het Nederlandstalig onderwijs door de 'herinvoering van de vrijheid van het gezinshoofd' in 1971. Daardoor hebben ouders die in Brussel wonen de vrijheid om een Nederlandstalige of Franstalige school te kiezen ongeacht de taal die ze thuis met hun kinderen spreken. Erg logisch lijkt dat, maar de tendens was in die jaren dat vele Nederlandstalige ouders kozen voor het Franstalig onderwijs, omdat ze dachten dat hun kinderen daar betere kansen zouden hebben en voor een deel omdat er toen bijna geen Nederlandstalige crèches bestonden. Ze dienden hun kinderen noodgedwongen in een

Franstalig kinderdagverblijf onder te brengen, waardoor die al van in de wieg verfranst werden.

Het tijt keerde omdat de Vlaamse gemeenschap ter compensatie een enorm budget kreeg om over heel Brussel een netwerk van Nederlandstalige peuterscholen (later volledige kinderdagverblijven) uit te bouwen in de onmiddellijke omgeving van Vlaamse scholen. Die consolidatie- en groeistrategie werkte, mede door de inspanningen van de vzw KOCB, die optrad als een 'Dienst 100'

Leerlingen van het Brusselse Maria Boodschaplyceum tijdens een les in het kader van het experiment Brussels curriculum, een proeftuin avant la lettre om creatief om te gaan met het lesrooster in de jaren 2000.

voor Brussel, daarin ten volle gesteund door de koepel en het bisdom. Na enkele jaren van terugloop van leerlingen groeide het Nederlandstalig onderwijs weer en in de jaren '80 werd het zowaar aantrekkelijk voor Franstaligen en daarna anderstaligen. Dat had te maken met de economische opgang van Vlaanderen, de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs en de slechte reputatie van het Franstalig onderwijs, wat het onderwijs van de tweede taal en andere vreemde talen betreft. De Vlaamse scholen in Brussel hadden in de jaren '70 en '80 bijzondere normen gekregen waardoor ze met kleinere klassen en klasvrije directeurs konden werken om als kleinere entiteiten te blijven bestaan. Gaandeweg vielen die normen weg, zeker nadat meer en meer scholen noodgedwongen groter moesten worden door de capaciteitsdruk.

Foto boven: leerlingen van het Instituut van de Ursulinen Koekelberg een 10-tal jaar geleden (foto Wouter Marcoen).

Foto onder: teamteaching in Maria Boodschaplyceum in het kader van het Brussels Curriculum.

Brussel was van meet af aan specifiek, niet alleen omwille van de taalwetgeving, maar ook omdat enkele wetgevende maatregelen uit Vlaanderen niet van toepassing zijn op de Brusselse scholen. Ze moeten ook kunnen optornen tegen de sterke aanwezigheid van Franstalige scholen. Heel wat katholieke scholen huizen in dezelfde infrastructuur met Franstalige scholen, met soms moeilijke discussies over verdeelsleutels en gemeenschappelijk gebruik van turnzalen, speelplaatsen, refters en dergelijke. Verbouwen en uitbreiden in een dichtbevolkte grootstad, met dure bouwgrond en vaak Vlaams-onvriendelijke gemeentediensten, is ook al geen sinecure.

Kritische Onderwijsspiegel voor Brussels onderwijs

Ondanks alle ondersteuning en creativiteit is het laatste rapport van de onderwijsinspectie, de 'Onderwijsspiegel' voor Brussel, niet zo positief. Verschillende scholen kregen een advies 2 of 3 en moeten dringend of op korte termijn hun onderwijskundig beleid en/of hun beleid rond woonbaarheid, veiligheid en hygiëne bijsturen.

Voor het **basisonderwijs** was de conclusie dat het een moeilijke maar niet onmogelijke taak is. We citeren uit het verslag van de hoorzitting die op 10 juni georganiseerd werd in de

Commissie voor Onderwijs en Vorming van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie¹. *“Kwalitatief onderwijs geven in een Brusselse basisschool is moeilijk. De complexe Brusselse context en imput vergt in de meeste scholen een doorgedreven en niet te onderschatten onderwijskundige expertise. Het is moeilijker om les te geven aan een zeer taalheterogene groep kinderen met lagere socio-economische achtergrond, de samenstelling van veel Brusselse scholen”*. Maar meteen wordt er aan toegevoegd: *“Kwalitatief onderwijs geven in een Brusselse basisschool is mogelijk. 94% van de scholen kreeg een gunstig advies (advies 1) of een gunstig advies beperkt in de tijd (advies 2). Veel Brusselse scholen tonen elke dag aan dat met zeer veel expertise en inzet sterke resultaten mogelijk zijn.”*

De auteurs vervolgen: *“Ook kwetsbare kinderen hebben nood aan een rijk onderwijsaanbod en hoge onderwijsverwachtingen. Ook zij hebben recht op kwaliteitsvol onderwijs.”*

Voor het **secundair onderwijs** is de inspectie heel genuanceerd. Er zijn grote verschillen tussen scholen. In Brussel is er een overaanbod van ASO en een duidelijke ondervertegenwoordiging van het TSO en het BSO, wat de vraag doet rijzen of die leerlingen allemaal op hun plaats zitten. Van de 35 scholen kreeg 20% advies 1, 71% advies 2 en 9% advies 3. Dat laatste cijfer ligt 2% hoger dan dat van Antwerpen en is het driedubbele van de centrumsteden. De scholen met advies 3

¹ Stuk 578 (2014-2015) – Nr 1, blz 11

zijn verplicht een verbetertraject te volgen. Vooral in de zaakvakken slagen leraren er niet altijd in om voldoende taalgericht les te geven, ondanks de vele inspanningen rond taalgericht onderwijs. De helft van de scholen is nog te weinig doelgericht en het gemiddelde studiesucces in het hoger onderwijs is gemiddeld lager dan in Vlaanderen. Specifieke uitdagingen voor het secundair onderwijs in Brussel zijn volgens de inspectie:

- *Een doelgerichte en doeltreffende inzet en aanwending van de ondersteuningsmiddelen in de scholen zelf;*
- *De rationalisering van het onderwijsaanbod, teneinde te voorzien in meer arbeidsmarktgerichte opleidingen;*
- *Nauwkeuriger omgaan met de studiebekrachtiging op basis van een valide evaluatie en studiepeil, de oriëntering en studiebegeleiding is voor verbetering vatbaar;*
- *De deskundigheid van schoolteams ontwikkelen op het vlak van het taalgericht vakonderwijs en de evaluatiepraktijk;*
- *De doelgerichtheid en de doeltreffendheid van de processen verhogen.*

Kerngroep en resonansgroep Brussel binnen VSKO

Het inspectierapport zag ook veel positieve dingen. Niettemin vormde het een kniplicht dat er een tandje bijgestoken dient te worden. In het kader van de reorganisatie van het VSKO besliste men dat er een **kerngroep Brussel** zou worden samengeroepen om na te denken over een betere ondersteuning voor het katholiek onderwijs in de hoofdstad vanuit de koepel, in samenwerking met de verschillende andere partners zoals vzw KOCB, pedagogische begeleiding, het vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel, de scholengemeenschap Sint-Gorik Brussel....

Het Heilig-Hartcollege van Ganshoren in de schaduw van de Basiliek van Koekelberg, waar de vzw KOCB gehuisvest is op de derde verdieping.

Op korte tijd kwam de kerngroep een vijftal keer samen om een voorstel uit te werken. Bij de SWOT-analyse noteerde de groep bij de zwaktes en bedreigingen ook het snelle verloop van leerkrachten, de uitstroom naar de Vlaamse rand, het te vaak in verspreide slagorde optreden van schoolbesturen en scholen naar de overheid, het gebrek aan gezamenlijk beleid tussen het basisen het secundair onderwijs inzake pedagogische begeleiding. Sterktes en tegelijkertijd ook uitdagingen zijn het stijgend aantal leerlingen dat voor het Nederlandstalig onderwijs kiest, Brussel als laboratorium voor onderwijsvernieuwing, de expertise

op het vlak van talenonderwijs...

Voorstel aan de onderwijskoepel

Op basis van de inbreng van de kerngroep kon een ruimer samengestelde **'resonansgroep'** opmerkingen formuleren bij een synthesetekst met een voorstel dat zou wor-

den voorgelegd aan het VSKO. We kunnen niet vooruitlopen op wat er verder met het voorstel zal gebeuren maar het komt er in grote lijnen op neer:

De Basiliek van Koekelberg.

- dat er binnen de koepel in de Guimardstraat een soort **Brusselpunt** zou worden opgericht, met een draaischijffunctie naar de verschillende diensten, vooral naar visie-ontwikkeling en belangenbehartiging;
- dat de vzw KOCB daarnaast vanuit haar standplaats in Ganshoren als een **Brusselantenne** blijft functioneren, vooral voor praktische dienstverlening en formeel contact met de VGC, en als regionaal overlegplatform voor de schoolbesturen;
- dat de pedagogische begeleiding basis- en secundair onderwijs nauwer samenwerkt als **Brusselteam** om expertise op te bouwen en uit te wisselen en als coördinerend loket op te treden voor begeleidingsvragen vanuit de scholen.

Tussen die verschillende structuren zou er een intense samenwerking zijn zodat alles optimaal en goed gecoördineerd kan verlopen. De **vaste medewerkers** binnen KOCB en VSKO en het Brusselteam zouden worden ondersteund door een **adviesraad**. Die adviesraad kan naargelang van het thema worden uitgebreid met **experten, transversaal** binnen VSKO 2.0, voortaan Katholiek Onderwijs Vlaanderen vzw. Zodra bekend is hoe dat voorstel geïntegreerd kan worden binnen de gereorganiseerde koepel, komen we er graag op terug.

Raamovereenkomsten Bisdommen
 Antwerpen   Gent   Hasselt   Mechelen - Brussel

Overheidsopdrachten: stand van zaken

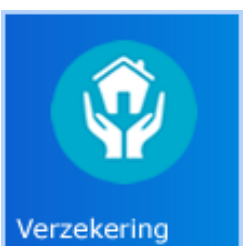
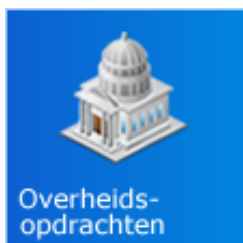
Raamcontract verzekering burgerlijke aansprakelijkheid school en lichamelijke ongevallen

De inschrijvingen voor het tweede raamcontract verzekeringen, nl. de ‘burgerlijke aansprakelijkheid school en lichamelijke ongevallen’ zijn, net als het raamcontract arbeidsongevallen, een succes te noemen: meer dan 1100 instellingen (basis- en secundaire scholen, internaten, CVO’s en kinderdagverblijven) nemen eraan deel, met in totaal bijna 400 000 leerlingen/cursisten/kinderen. De opdracht heeft een looptijd van vier jaar met de mogelijkheid twee keer met een jaar te verlengen. Tegen 23 juni 2015 moesten de offertes binnen zijn van de acht verzekeringsmaatschappijen die uit een eerste selectieronde zijn gekomen. Met de helft ervan wordt verder onderhandeld.

De opvraging van de gegevens via de wizard van de I.R.O.-website was niet eenvoudig. Denk maar aan de verschillende categorieën volgens onderwijstype en –vorm, de bijkomende waarborgen waarvoor men opteerde, de berekeningen van het aantal schadedossiers en de schadebedragen over de laatste vijf jaar.... Met de hulp van makelaar IC-verzekeringen lukte het om de klus te klaren in enkele weken tijd en op basis van die inventaris een bestek te publiceren. Benieuwd of de voorwaarden even gunstig zullen zijn als bij het vorige raamcontract. De communicatie over het resultaat van de opdracht is gepland in de tweede helft van augustus.

Netwerkgroep

Op 5 mei kwam de netwerkgroep overheidsopdrachten van het aartsbisdom opnieuw samen. We vernamen er dat de opleiding die het CVO Technische Scholen Mechelen (TSM) georganiseerd heeft rond overheidsopdrachten een groot succes was. Er waren maar liefst 25 deelnemers en de evaluatie was heel positief: zeer informatief, uitgebreid, met veel praktijkvoorbeelden. Volgend jaar wordt de cursus herhaald tussen maart en mei 2016.

Sommige leden van de netwerkgroep blijken erg vlijtig te zijn in het uitwerken van overheidsopdrachten want de aanvulling van de inventaris van gevraagde of gerealiseerde bestekken nam heel wat tijd in beslag. Er werden nuttige ervaringen uitgewisseld en leden weten elkaar intussen goed te vinden om materiaal op te vragen of uit te wisselen. De netwerkgroep wordt op die manier ook een beetje een zelfhulpgroep. Tot slot was er een brainstorming over de dienstverlening die scholen verwachten van de dienst Bestuur en Organisatie van VSKO 2.0 (vanaf 1-08-2015: Katholiek Onderwijs Vlaanderen) voor het aspect overheidsopdrachten. Tot de basisdienstverlening rekenen de leden het nakijken op juridisch vlak van reeds uitgewerkte bestekken en deskundige hulp als schoolbesturen juridisch vastzitten. Voor het technische gedeelte van een bestek zullen scholen altijd een beroep moeten doen op externe specialisten. Wel zou er in het VSKO een specialist moeten zijn die de materie door en door kent en die te allen tijde aangesproken kan worden. De scholen verwachten niet dat het VSKO alle bestekken volledig zelf uitwerkt, wel zouden modellen van bestekken en andere documenten beschikbaar gesteld moeten kunnen worden.

Een opdracht voor wie?

Een en ander was onderwerp van een gesprek dat vzw I.R.O. en ServiKO (bisdom Brugge) onlangs hadden met de top van het VSKO over de toekomstige werking. Uit die ontmoeting bleek nog niet duidelijk hoe het VSKO de beloofde dienstverlening voor overheidsopdrachten zou organiseren vanuit de nieuwe dienst. Voorlopig rekent het VSKO nog volop op de diocesane organisaties. We durven hopen dat het tot een goede samenwerking kan komen, waarbij er op termijn een goed uitgebouwde centrale dienstverlening mogelijk wordt over alle bisdommen heen.

De Stuurgroep Preventieadviseurs tijdens een dank-entente in ColomaPlus op 19 mei 2015.

Sensibilisering voor preventie, veiligheid, welzijn op school

Stuurgroep plant vormingsavond voor bestuurders/directeurs

Na de geslaagde en positief geëvalueerde praktische workshop 'risicoanalyse speelpleinen en -toestellen' op 25 maart 2015 (zie aprilnummer van VONDeLing) boog de diocesane stuurgroep preventieadviseurs zich voor de zoveelste keer in een jaar tijd over het ambt van de preventieadviseur en over manieren om de schoolbesturen en directeurs (de zogenaamd hiërarchische lijn) te sensibiliseren om preventie en veiligheid en de taak van de preventieadviseur au sérieux te nemen. Dat overleg mondde uit in een plan om de volgende vormingsactiviteit aan die problematiek te wijden voor die specifieke doelgroep.

De vergadering van de stuurgroep op 19 mei 2015 werd voorafgegaan door een gezellig dankentente in de bistro van ColomaPlus, waar leerlingen van de horeca-opleiding ons een fijn menu voorschotelden.

aal Overleg), werd gesuggereerd om FOD WASO eens uit te nodigen om uit te leggen waar scholen en schoolbestuurders bij een inspectie op moeten letten. Daar is nog veel onwetendheid over.

De Stuurgroep Preventieadviseurs op bezoek in de Vrije Basisschool De Puzzel in Haacht, met preventieadviseur Joris Follon als gids.

Die suggestie werd verder uitgewerkt tijdens de volgende vergadering op 16 juni. Die vond plaats in de Vrije basisschool de Puzzel in Haacht, een van de scholen waar stuurgroep lid Joris Follon preventieadviseur is. Het idee van een vormingsavond voor schoolbestuurders en directeurs met als spreker iemand van de FOD WASO leek geschikt om die doelgroep te sensibiliseren voor het belang van een goed welzijnsbeleid op school en voor de aansprakelijkheid van de hiërarchische lijn terzake. Indien de verantwoordelijke van FOD WASO daartoe bereid gevonden wordt, zou hij een interactieve workshop kunnen verzorgen op een avond in oktober of november 2015. Zodra de planning vast staat, krijgen alle besturen en directeurs daartoe een uitnodiging. Nadat de stuurgroep leden nog even hadden nagedacht over andere thema's voor volgend werkjaar brachten ze een bezoek aan de school met Joris Follon als gids. Op de relatief nieuwe kleuterschool viel weinig aan te merken op het vlak van preventie en veiligheid. Het oude gebouw waar de lagere school in huist (het vroegere klooster met kapel) bleek wel aan renovatie toe te zijn. Niet alle infrastructuuronderdelen waren aangepast aan de huidige eisen van veiligheid en hygiëne. De uitdagingen voor de preventieadviseur en voor de school zijn dan ook groot, maar dat is wellicht symptomatisch voor heel wat verouderde schoolgebouwen. In elk geval was het voor de stuurgroep leden een goed voorbeeld om er een risicoanalyse op los te laten, waardoor zo'n vergadering op locatie altijd ook een (eigen) vormingsdoel dient.

Vieringen, conferenties...

Campus Spoor West officieel geopend Sint-Goedele Brussel breidt uit

Op 20 mei 2015 huldigde de vzw Sint-Goedele Brussel in de Verheydenstraat in Anderlecht officieel haar nieuwe lokalen in voor haar nijverheidsrichtingen en haar scholen voor buitengewoon onderwijs. De naam Campus Spoor West verwijst naar het nabijgelegen Weststation, een knooppunt van metrolijnen en een treinlijn aan de Ninoofsesteenweg in het westen van Brussel.

Met de inhuldiging kon de schoolgemeenschap een hoofdstuk afsluiten dat vijf jaar had geduurd en veel kopzorgen had mee-

Heel wat belangstelling voor de opening van Campus Spoor West.

Foto rechts: de hal voor de opleiding bouw.

gebracht. Eind 2010 had de toenmalige onderwijsminister Pascal Smet aan de vzw Sint-Goedele Brussel gevraagd om aan de Brusselse westkant een nijverheidstechnische school te starten. Met wat geluk kon het bestuur in 2011 een gebouw van 12000 m² kopen in de Verheydenstraat. Dat bleek groot genoeg om meteen ook een oplossing te bieden voor de beide scholen voor buitengewoon onderwijs. Spes (BuBaO) en Cardijn-school uit Laken konden voortaan onder één dak, wat pedagogisch gezien heel wat voordelen biedt. Ook de centrale diensten van de vrij grote vzw Sint-Goedele konden er gehuisvest worden, evenals de beroepsrichtingen schilderwerk en decoratie van het Sint-Guido instituut. Die school kreeg het beroepenveld 'bouw' toegewezen in het nijverheidstechnisch onderwijs en het derde leerjaar bouw in het BSO. Het is de bedoeling het aantal nijverheidsrichtingen nog verder uit te bouwen in de volgende jaren.

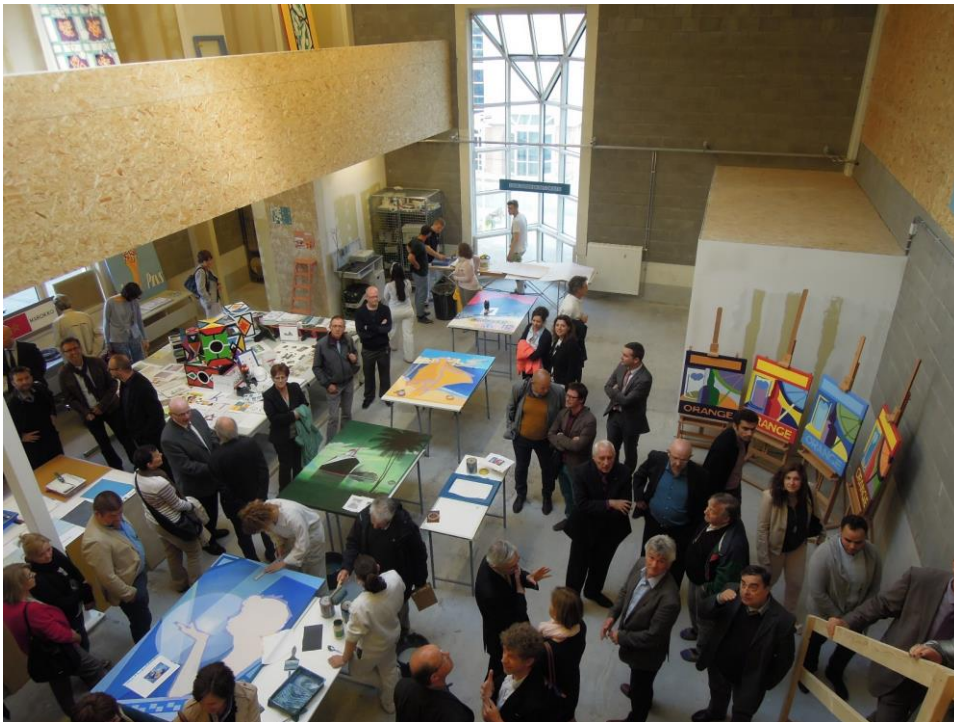

Om al die richtingen goed op de sporen te zetten nodigde het bestuur de ministers Hilde Crevits en Guy Vanhengel uit om samen met tal van genodigden de campus officieel in te huldigen en de eerste steen te leggen van de sportzaal en ondergrondse parking. De Vlaamse Minister van onderwijs liet zich ter elfder ure vervangen door een

medewerkster, de Brusselse excellentie liet meer dan een half uur op zich wachten maar wou duidelijk het momentum niet missen. Door de volledige ingebruikname van deze grote campus komen er op andere plaatsen in Brussel immers lokalen vrij voor de

broodnodige capaciteitsuitbreiding in het basis- en intussen ook al in het secundair onderwijs.

De genodigden kregen een rondleiding door de verschillende ateliers in opbouw: van gemetselde muurtjes tot schilderwerken. De receptie werd verzorgd door leerlingen en leerkrachten van de afdeling onthaal van Sint-Guido en van de opleidingen bakkersgast, grootkeukenmedewerker en logistiek assistent van de Cardijnschool. Toch gemakkelijk als je de juiste huishoudrichtingen in eigen huis hebt om al die onthaalaspecten goed te verzorgen. Ook de begeleiders van de initiatieven Buitenschoolse opvang waren erbij betrokken. Voor de kinderen was er

Het ruime atelier voor de opleiding schilderwerken.

doorlopend opvang. Om het Brusselse karakter te benadrukken was er een optreden van Amballage cadeau, een muziekgroep die tal van liedjes in het Brusselse dialect ten beste gaf.

Foto onder: de 3 laureaten van de Koningin Paolawedstrijd op het podium bij de Koningin en andere prominenten.

We wensen de bontgekleurde campusgebruikers een leerrijke en leuke tijd toe en vertrouwen erop dat het bestuur hen op het juiste spoor heeft gezet om binnen hun mogelijkheden hun bouw-, schilder, keuken- en andere talenten te ontwikkelen.

Koningin Paolawedstrijd voor het onderwijs

De Koningin Paolawedstrijd voor het Onderwijs bekroont elk jaar leerkrachten die zich onderscheiden in hun beroep. De Stichting van de prijs "wil op die manier de creativiteit en toewijding belonen van onderwijzers die niet alleen kennis overbrengen, maar ook de persoonlijkheid van hun leerlingen harmonieus trachten te vormen door middel van concrete en vindingrijke pedagogische projecten." Voor de editie van dit jaar kwamen alleen basisscholen in aanmerking. Van elke taalrol waren er drie laureaten. Die werden feestelijk in

de bloemetjes gezet in de serres van Laken (zie foto's) op 27 mei 2015. Bij de winnaars aan Nederlandstalige kant echter geen katholieke school uit ons bisdom, wel een tweede en derde prijs voor een Brusselse en Leuvense gemeenschapsschool.

De eerste prijs ging naar het project 'Internest, een tuin vol gevoelens' van de vrije basisschool St-Jozef & St-Janneke in Eeklo. Deze school zet extra in op de gevoelens van kinderen door op de speelplaats en in de klas verschillende gevoelsplekken uit te bouwen zodat "gevoelens bespreekbaar worden voor kinderen en zo deel uitmaken van het 'samen'spelen en het 'samen'leven." Het bekroonde lerarenteam zocht en vond mogelijkheden om de gevoelens waarmee kinderen in de huidige maatschappij geconfronteerd worden een plaats te geven. Zo verrees een stille toren waarin kinderen zich even terug kunnen trekken als ze daar nood aan hebben, een praatkring 'vreugdenest', een nieuwsgierige brievenbus, de zorgenbuis, de herinneringsmuur, de spaarpot waaraan kinderen hun grote dromen kunnen toevertrouwen, de energiefiets waarop heel actieve kinderen hun energie kwijt kunnen en tal van andere kleine voorzieningen. Het project kadert binnen de eindtermen en de leerplandoelen. Hopelijk kan het inspirerend werken voor andere scholen?

De tweede en derde laureaat aan Vlaamse kant zijn toevallig of niet twee Freinetscholen: *de Klimpaal* in Sint-Jans-Molenbeek werkte een schoolradio uit 'Radio Romeo', waarmee ze de taalontwikkeling en creativiteit van de multiculturele leerlingenpopulatie willen bevorderen.

De Leuvense Freinetschool *De Appeltuin* kreeg de derde prijs voor haar Techmobielpject, "een dri-span van tastbare materialen, didactisch onderlegde inhouden en diverse samenwerkingsverbanden die het project voortdurend optimaliseren." Elke module herbergt een schat aan materialen om zowel rond houtbewerking als elektriciteit, magnetisme, mechanica en andere aspecten te experimenteren. De Techmobielt wordt gratis uitgeleend aan andere basisscholen en doorkruist intussen heel Vlaanderen.

Mooie projecten allemaal, die ons vertrouwen in de kwaliteit en expertise van ons lerarenkorps versterken. Vandaar deze oproep: laat u inspireren door die voorbeelden en indien je zelf zoiets creatief hebt uitgewerkt, aarzel dan niet om deel te nemen aan deze prestigieuze wedstrijd. Meer informatie vindt u op www.sk-fr-paola.be.

Bezoek aan het CVO Tweedekansonderwijs Mechelen

Het laatste 'bedrijfsbezoek' aan de CVO's die in het aartsbisdom tot meer samenwerking willen komen vond op 22 juni 2015 plaats in het CVO Tweedekansonderwijs Mechelen, in de Onze-Lieve-Vrouwstraat 94.

De collega's van de CVO's van Leuven, Aarschot, Merchtem en TSM Mechelen waren nieuwsgierig om kennis te maken met de werking van de vreemde eend in de bijt: het TKO of tweedekansonderwijs. Directeur Anne Mees informeerde ons uitvoerig en leidde ons vervolgens rond in haar school, een voormalige lagere parochieschool die al wat opgeknapt is maar nog wat renovatie kan gebruiken. De geschiedenis van het TKO is boeiend. Wat gestart was als vrijwilligerswerk met praktisch geen middelen kreeg langzaam wat structuur met personeelsleden in nepstatuten, tot er volwaardige subsidies kwamen en een erkenning als CVO vanaf 1999. De school vangt op jaarbasis 450 cursisten op voor wat ze zelf noemt 'secundair onderwijs voor volwassenen'. De doelgroep kan tal van redenen hebben waarom ze hun diploma secundair nooit gehaald hebben: faalangst, extreem uitstelgedrag, ziekte of drugsproblemen, sociale problemen of leer- en ontwikkelingsstoornissen.... Geen gemakkelijke doelgroep. De cursisten, waarvan 70% tussen 18 en 21 jaar oud is, krijgen 20 tot 30 uur les per week en volgen op hun maat uitgewerkt modulair onderwijs met trajectbegeleiding. Het CVO heeft een 30-tal leerkrachten en 5 administratieve personeelsleden in dienst. Die maken gebruik van de modernste methodieken en technieken om resultaten te boeken. Er is een grote diversiteit in de cursistenpopulatie (bij 38% is Nederlands geen thuistaal en 33% is niet in België geboren) en ze hebben vaak complexe problemen, ook is er steeds meer armoede.

25% volgt ASO, 75% TSO of BSO. Over de output heeft de school weinig informatie. Wat er later met de cursisten gebeurt is moeilijk te meten. Een goed onderhouden en aantrekkelijke infrastructuur vindt de directeur erg belangrijk. De doelgroep moet gemotiveerd blijven. In de school zijn heel wat PC's waar de cursisten maar al te graag gebruik van maken. Velen kunnen zich die apparatuur thuis niet veroorloven. Een waardevol aanbod dat mensen nieuwe kansen geeft en daarom inspirerend kan zijn voor het leerplichtonderwijs en voor al wie begaan is met kansarmen.

Studiedag 'Samen wijzen, Onder wijzen. Samen met moslims katholieke dialogeschool vormen'

Dinsdag 15 september 2015 - Thomas More Hogeschool Mechelen

"Hoe zit dat met moslims, christenen en ongebonden zinzoekers in de katholieke scholen, die zich vandaag willen positioneren onder de noemer van 'katholieke dialogeschool'? Wat is de bijdrage van elkeen in een dergelijke school? Welke kansen, bedreigingen, inspanningen, verwachtingen leven er? En hoe kunnen we elkaar bijstaan als bestuurder, directie of leerkracht om onze leerlingen bij te staan in hun zelfontplooiing?"

Meer info en inschrijvingsmogelijkheid via volgende link: <http://www.nascholing.be/2015-2016/index.aspx?type=18&modID=8321>

Islam keuzevak bij lerarenopleiding lager onderwijs in Thomas More

Volgend academiejaar introduceert de Thomas More-hogeschool in Mechelen islamitische godsdienst in haar lerarenopleidingen. Voor de opleiding lager onderwijs, waar islam als keuzevak geïntroduceerd wordt, is dat een primeur. Studenten die het keuzevak volgen, kunnen na hun opleiding aan de slag als leermeester islam in officiële basisscholen.

In de lerarenopleiding secundair onderwijs is islam een onderwijsvak, geen keuzevak dus, equivalent aan andere vakken. Ook andere hogescholen, onder meer de Erasmus hogeschool bieden dat vak aan. Op dit ogenblik worden de leraren islam in het basisonderwijs aangeduid door de Moslimexecutieve. Het Centrum Islamonderwijs pleit al lang voor betere opleidingen om de stijgende vraag naar islamle-

renen op te vangen.

Een en ander past in de visie van katholieke dialogeschool, die vertrekt vanuit haar eigen visie maar de dialoog aangaat met andere (geloofs)overtuigingen. Het opzet werd op 25 juni verder toegelicht op een persconferentie met Lieven Boeve, Fons Uytterhoeven, Bart Somers en Ahmed Azzouz, inspecteur-adviseur islamitische godsdienst.

Personalia

Christelijke deelneming

Aan **Viviane Jehin**, pedagogisch begeleider SO in de Dienst Pedagogische Begeleiding, wiens moeder **Anna Rens** (4-02-1939 – 18-04-2015) plotseling overleden is.

Aan **Dominiek Olivier**, vormingsmedewerker van de Dienst besturen in het VSKO, bij het overlijden van zijn moeder **Esther Dewitte** (24-11-1930 – 15-04-2015).

Aan **Griet Desmet**, voorzitter van het Overlegforum Besturen, van wie de vader **Jan Desmet** (20-05-1926 – 22-05-2015) onlangs stierf.

Proficiat

Aan **Dirk De Ceulaer**, algemeen directeur van Odisee, die op 7 mei 2015 gehuldigd werd bij zijn afscheid wegens pensionering op 31 maart 2015. 22 jaar lang heeft hij aan het hoofd gestaan van aanvankelijk de EHSAL, later de Hogeschool-Universiteit Brussel en momenteel Odisee. Hij leverde zelf een grote bijdrage aan de uitbouw van het hoger onderwijs in Vlaanderen en Brussel en was een toonaangevende stem in onderwijsmilieus. Hij is ook voorzitter geweest van de Vlaamse Hogescholenraad en ondervoorzitter van de Associatie KU Leuven. Tevens was hij bestuurder in verschillende Brusselse organisaties die met studenten

en cultuur te maken hadden. De laudatio's die werden uitgesproken waren dan ook uitermate positief, bijwijlen ontroerend. Dirks dankwoordje was eveneens magistraal. Wij wensen hem een boeiend nieuw leven toe en hopen nog geregeld op zijn expertise te mogen rekenen, vooral op het vlak van bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting. Daar kan het hoger onderwijs de laatste 25 jaar van meespreken...

Dirk De Ceulaer werd sedert 1 april 2015 als algemeen directeur opgevolgd door **Mia Sas**. Die zal die functie vervullen tot eind 2016.

Aan **Sonja Baert** (foto links), medewerkster op het secretariaat van het Vicariaat onderwijs in Mechelen voor de godsdienstinspectie en de mandaten rooms-katholieke godsdienst. Zij werd op 1 juni 2015 in de bloemetjes gezet voor 25 jaar dienst. Op 25 juni ontving ze het Zilveren Sint-Romboutskruis tijdens een etentje.

Bij diezelfde gelegenheid werd ook **Walter Buijs** uitgewuifd naar aanleiding van zijn pensionering. Hij ontving van het bisdom een gouden Sint-Romboutskruis voor zijn jarenlang voorzitterschap van verschillende aartbisschoppelijke instituten.

Tuinfeest Pastoraal centrum

Ter afsluiting van het werkjaar organiseerde het Diocesaan Pastoraal Centrum op 25 juni 2015 voor alle diensten die in de Frederik de Merodestraat en in de Wollemarkt gehuisvest zijn, een tuinfeest met broodjes, cake, water en koffie in het mooie Atrium. Een zonnige en gezellige ontmoetingskans met muzikale omlijsting door Jan Van De Ven.

Wij wensen jullie een deugddoende zomervakantie.